

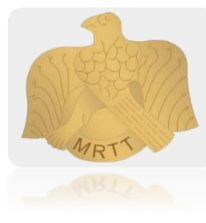

Ludovika - Nemzeti Közszerológati Egyetem

**V. RENDÉSZET – TUDOMÁNY –
AKTUALITÁSOK**

**A RENDÉSZETTUDOMÁNY A FIATAL KUTATÓK
SZEMÉVEL - 2023**

KONFERENCIAKÖTET

Kiadó:

Doktoranduszok Országos Szövetsége
Rendészettudományi Osztály

**Budapest
2023**

ISBN 978-615-6457-26-4

Szerkesztők:

Baráth Noémi Emőke
Mezei József

Lektorok:

Erdős Ákos
Dr. Fekete Márta
Dr. Nyeste Péter

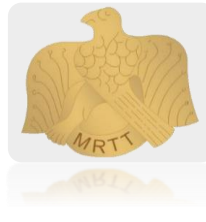
Minden jog fenntartva

A konferencia szervezői:

Doktoranduszok Országos Szövetsége
Rendészettudományi Osztály

Doktorandusz Önkormányzat – Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Magyar Rendészettudományi Társaság

Szervezők:

Csontos-Nagy Ivett, főszerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

dr. Gál Erika, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

Bacsó Bernadett, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

Erdélyi Katalin, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

Felföldi Péter, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

Kalmár Ádám, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

Lippai Zsolt Sándor, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

Baráth Noémi Emőke, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

Mezei József, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

dr. Németh Ágota, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

Schmidt Laura, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

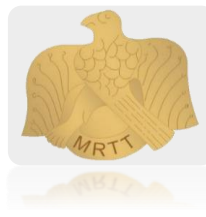
dr. Skorka Tamás János, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem,
Magyarország)

Urbán Ferenc, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

Kakócz Krisztián, szerző (Ludovika – Nemzeti Közszerzői Egyetem, Magyarország)

A pályázat az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által meghirdetett Nemzeti Tehetség Program NTP-TK-M-23-0002 kódszámú pályázati támogatásból valósult meg.

Tartalom

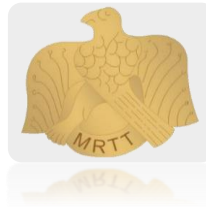
Bacsó Bernadett: Die Herausforderungen bei der Bekämpfung der Drogenkriminalität in den deutschsprachigen Ländern - A kábítószerrel kapcsolatos bűnözés elleni küzdelem kihívásai a német nyelvű országokban.....	5
Erdélyi Ákos: A gyermekprostitúció lélektani kérdései.....	17
Ripszám Dóra: Gyermek szexuális célú kereskedelme - Trafficking of children for sexual purposes.....	32
Bogár Peter: Védelem a védett személyek megfigyelése ellen.....	46

Bogár Peter: Védelem a védett személyek megfigyelése ellen

Academy of Police Force in Bratislava (Pozsonyi Rendőrákadémia)
Slovakia (Szlovákia)
E-mail: peter15bogar@gmail.com

Absztrakt

Munkám konkrét személyek jogszabályokban meghatározott eljárásokkal folytatott védelmének elemzésére irányul. A projekt elméleti-gyakorlati fókuszában a védett személlyel és a mindennapi tevékenységével kapcsolatos ismeretek titkos megszerzése és dokumentálása elleni védelem lehetőségei, állnak. Kutatásomban törekszem arra, hogy holisztikus javaslatot tegyek a megfigyeléssel szembeni hatékony védelmet biztosító módszerekre és eljárásokra. Az elsődleges törekvésem az, hogy megfelelő intézkedéseket, eljárásokat, gyakorlati alkalmazásokat alakítsunk ki, amelyek hozzájárulnak a választott témáról folytatott szakmai vita sikeréhez is. A projekt megvalósítása során célom a védett személyeknek a jogi kereteken túli ellenfigyelése elleni védelem, a mindennapi rutin feltérképezése lehetőségének kizárása, megszüntetése. A kutatás kiinduló pontja a jelenleg érvényben lévő szlovák nemzeti jogszabályok és nemzetközi normák (utóbbiakra nincs utalás a tanulmányban) alkalmazásának lehetőségei. A jelenlegi helyzetre kapcsolódva előre jelezni kívánom, hogy mi várható, és milyen irányt vehet a jövőben az illegális megfigyelés jelensége. A védett személyek megfigyelés elleni védelmének gyakorlatában elérhető eredményekre is törekszem, valamint az eszközök kihasználására, amelyekkel a várt eredmény megszerezhető. Kísérletet teszek a témát a gyakorlati tapasztalatokra alapozva, a védett személyek nemkívánatos megfigyelésének jelensége szempontjából is megközelíteni. Olyan jelenségekre, tulajdonságokra igyekszem rámutatni, amelyekre támaszkodhatunk az egyes eljárásoknál a döntéshozatal során, valamint az oktatás folyamatában is alkalmazhatók. Ismertetem a különböző eljárások lehetőségeit és azt követően meghatározom az információk és ismeretek titkos megszerzése elleni védelmi mechanizmusokat.

Kulcsszavak: jogellenes megfigyelés, védett személy, hatékony védelem, indikáció, dokumentálás

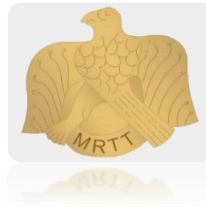
Abstract

This work focuses on the analyzing of the protection of specific persons through procedures defined in legislation. The theoretical and practical focus is on the possibilities of protection against the secret acquisition and documentation of knowledge related to the protected person and his daily activities. In my research, I strive to make a holistic proposal for methods and procedures that provide effective protection against surveillance, and practical applications that contribute to the success of the necessary professional discussion on the chosen topic. The task during the implementation of the project is to protect individuals against surveillance beyond the legal framework, and to eliminate the possibility of mapping their daily routine. I start from the possibility of applying the currently valid Slovak national legislation and international standards. In relation to the current situation, I would like to predict what can be expected and what direction the phenomenon of illegal surveillance may take in the future. I also try to achieve results in the practice of protecting specific persons against surveillance, as well as the use of tools with which the expected result can be obtained. Effort is to approach the results in practice, also from the point of view of the phenomenon of unwanted surveillance of these persons. I describe the possibilities of the various procedures and then define the protection mechanisms against the secret acquisition of information and knowledge.

Keywords: illegal surveillance, protected person, comprehensive protection, indication, documentation

Bevezetés

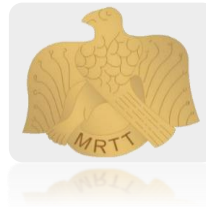
A személyek megfigyelése, ezáltal róluk és közvetlen környezetükre vonatkozó információk megszerzése a személyiségi jogokba való beavatkozásnak minősül. Ezért elengedhetetlen világosan meghatározni, hogy a megfigyelés mikor történik a jogi normák keretei között, és mikor folyik illegális jelleggel. Ezt a jelenséget olyan helyzetekben fogjuk vizsgálni, amikor konkrét személyek védelmét biztosító műveleteket szükséges folytatni (Mesáros, 2011, p.64). A tanulmányban mindez a személyi védelem biztosításában és a kitűzött

cél eléréséhez szükséges intézkedések vizsgálatában, elemzésében ölt testet. Ehhez szorosan kapcsolódik az érvényes jogi normák (és nemzetközi szerződések, egyezmények) alkalmazásának, különböző eljárások és módszerek felhasználási lehetőségeinek a vizsgálata is. A megfigyeléssel szembeni védelem aktualitását mutatja, hogy a védett személyek esetében sincs a kérdés megfelelően rendezve. Pontosan ezért szükséges a választott téma szakmai diskurzusának feltételeit is megteremteni. Figyelembe véve a téma elégtelen kezelését, felmerül a kérdés, hogy lehetséges-e hatékony védelem a megfigyeléssel (ellenfigyeléssel) szemben? Esetünkben a cél az, hogy módszertani eljárásokat kínáljunk az érintett személyek jogait és szabadságait közvetlenül sértő megfigyelések felderítésére és megelőzésére. Ez a kérdés alaposabb vizsgálatát igényli, figyelembe véve a mind a szlovák, mind az európai hatályos jogszabályok (Nyeste, 2016, p.16-43.) nyújtotta kereteket, megoldásokat. Azonban nem csak a jelenlegi helyzettel foglalkozom, hanem a jövőbeni intézkedések lehetőségével is, hiszen figyelemmel kell lenni a biztonsági helyzet esetleges megváltozására. Úgy ahogyan a múltban, ma is nagyon fontos megfogalmazni azokat a folyamatokat és eszközöket, amelyek bevetethők a megfigyelés kivédésére (Machiavelli, 2011, p.55). Ebben az esetben egy olyan törekvről van szó, amely a jogszabályban meghatározott konkrét gyakorlati eljárást kínál és a védett személyek jogszabályokban meghatározott eljárásokkal folytatott védelmének elemzésére irányul. A tanulmány fókuszában a védett személlyel és a mindennapi tevékenységével kapcsolatos bűnözői ellenfigyelési tevékenységek elleni védelem lehetősége, és megvalósíthatósága áll. Az elsődleges törekvés az, hogy megfelelő intézkedéseket, eljárásokat, gyakorlati alkalmazásokat alakítsunk ki, amelyek hozzájárulnak a választott témáról szükséges szakmai vita sikeréhez is.

Megfigyelés, mint alapértelmezett adatszerzési eljárási módszer

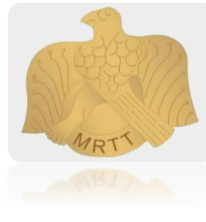
A megfigyelés egy általános adatszerzési eljárási módszer, amelyet számos területen alkalmaznak. Alapvetően arra szolgál, hogy információt és adatokat gyűjtsön a környezetről vagy egy adott jelenségről anélkül, hogy aktívan beavatkozna vagy megváltoztatná azt. A megfigyelés lehet strukturált vagy strukturálatlan. A strukturált megfigyelés esetében előre meghatározott kritériumok vagy adatok alapján gyűjtenek információkat. Ez általában statisztikai adatok, vagy az adott jelenség meghatározott aspektusainak rendszeres

monitorozására vonatkozik. A strukturálatlan megfigyelés rugalmasabb, és lehetővé teszi, hogy az észlelő szabadabban figyelje meg és rögzítse a tapasztalatokat. Ez a módszer általában minőségi adatokat eredményez, amelyeket később elemezhetnek vagy értelmezhetnek. A megfigyelés előnyei közé tartozik a valós idejű információgyűjtés, a természetes környezetben történő adatgyűjtés és az objektivitás. Ezekre az eljárásokra magas követelményeket kell támasztani. A megfigyelés egy konkrét célra és annak konkrét tevékenységeire összpontosul.

Ahhoz, hogy a titkos információgyűjtés során alkalmazott megfigyelés a várt eredményt hozza, taktikai és konspiratív elvek betartására kell összpontosítani. Itt azonnal ki kell térni a konspiráció általános elfogadott definíciójához, miszerint a megfigyelés sikerének alapvető és elengedhetetlen feltétele, a megfigyelési tevékenység titkosságára, amely a formáira, módszereire, technikáira és a megfigyelés során alkalmazott technikai eszközökre vonatkozó eljárások és intézkedések betartásából áll. Ha ezeket a figyelő csoport nem tartja be, akkor a folyamatban lévő megfigyelés lebukhat, dekonspirálódhat.

A választott téma szempontjából fontos elhatárolni a megfigyelés egyik fajtáját az objektumok biztonsági célú megfigyelését. A biztonsági megfigyelés az objektumok védelmére és biztonságának fenntartására szolgáló módszer. Ez magában foglalhatja az épületek, közlekedési csomópontok vagy más fontos helyszínek megfigyelését, amelyet annak érdekében végeznek, hogy azonosítsák és rögzítsék a potenciális fenyegetéseket, veszélyeket vagy illetéktelen tevékenységeket. A biztonsági megfigyelés lehetőséget ad a valós idejű információgyűjtésre, különösen a biztonsági szempontból érzékeny területeken. A biztonsági megfigyelés célja közé tartozik a bűncselekmények megelőzése, a veszélyes események rögzítése, a biztonsági intézkedések hatékonyságának értékelése és az incidensek utólagos vizsgálata. Fontos azonban megjegyezni, hogy a biztonsági megfigyelésnek is vannak jogi és etikai korlátai, amelyeket figyelembe kell venni. Például az adatvédelmi és a magánélet védelme kérdései merülhetnek fel, pont akkor, ha személyes adatokat vagy a nyilvánosság számára érzékeny információkat rögzítenek (Meteňko, 2002a, pp. 25-28). A megfigyelés két fajtáját az alábbiak szerint különíthetjük el. Támadó jellegű megfigyelés folyamán a megfigyelő csoport tagjai olyan jellegű információkhoz próbálnak eljutni, amelyek segítségével egy konkrét támadó stratégiát egy bizonyos cél ellen lehet fordítani. Esetünkben ez a cél egy védett

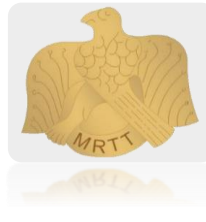

személy. Ezzel szemben a védelmi jellegű megfigyelés egy folyamat, ahol a védelmi csoport tagjainak észlelni és elemezni kell a műveleti terület egyes releváns tényezőit. Ezek alapján a védelmi csoportnak észlelni kell minden változást a térben, ahol mozoghat a védett személy. Beleértve a személyeket, gépkocsikat vagy más tényezőt, ami befolyásolhatja a védett személy biztonságát.

A bűnözői ellenfigyelés, mint a támadási ciklus része

Ebben az esetben egy konkrét személy védelme és biztonsága szempontjából elemezzük a megfigyelés folyamatát. Védett személyek bizonyos biztonsági háttérrel végzik a munkájukat, amelyre nemzetközi szerződések és megállapodások, valamint a nemzeti jogszabályok is utalnak. Ezt követően beszélhetünk a biztonságot fenyegető potenciális veszély esetekről, valamint a védett személy avagy védett objektum elleni támadásról. Személyek esetében ez magában foglalhatja az alábbiakat: merénylet, terrortámadás, emberrablás, szervezett bűnözői csoportok tevékenysége. Minden előre megtervezett támadást alapos és szofisztikált előkészítés előz meg. Egy ilyen támadási ciklus esetében nem hiányozhat a megfigyelés. Valós esetek elemzése alapján megállapítható, hogy a támadások többségében nem csupán egy véletlen cselekményről van szó. Ez történhet az előkészítő fázisban, valamint már az előrehaladott fázisban is, amikor egy adott célpont megfigyelése folyik. Nem kevésbé fontos az a megfigyelés, amit a támadó csoport közvetlenül az incidens elkövetése előtt realizál. Elkísérik a célszemélyt ahhoz a ponthoz, ahol lebonyolítják az akciót. Az utolsó fázis az esemény tényleges végrehajtása.

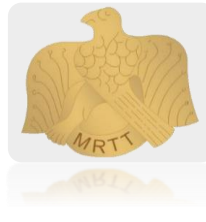
Miért van szükség az információgyűjtésre? Az érdeklődés tárgyára vonatkozó információk dokumentálása összegyűjtése, majd elemzése az elsődleges cél. Mindebbe bele tartozik a védett személy szokásainak, kapcsolatainak, család tagjainak, kollégáinak, tevékenységéről a lehető legtöbb információ megszerzése. (Nyeste-Szendrei, 2019, p. 56) Ezek azok, amelyek érdeklik a figyelő csoport tagjait. A támadó ciklus ezen szakaszában a védelmet nyújtó csoportnak, fel kell mérnie a védett személy mozgásának megfigyelésével járó kockázatokat is. Ilyenkor a személyek tevékenységére és járművek mozgására szükséges fókuszálni.

Magából a támadási ciklus jellegéből és fázisából adódóan a támadást közvetlenül megelőzően egy elsődleges cél figyelésére is fókuszálhat a támadó csoport. Ebben az esetben a védelmi csoport fontos feladata az, hogy előre megfontolt és minden részletben megtervezett útvonalváltozatot készítsen, minden egyes védett személy szállítása közben. Napi rutin teljes megszüntetése az egyik legnagyobb kihívás a védelem részéről. Ez nem könnyű feladat, főleg ha a védett személy napi szokásait is meg kell változtatni. Egyrészt alkalmazkodni kell a bekövetkező szituációhoz, másrészt pedig be kell tartani a biztonsági protokollt.

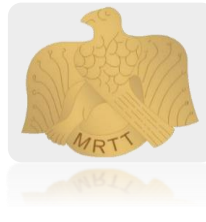
A megfigyelés valóban egy fontos része a támadási ciklusnak, különösen a célpont, vagy annak potenciális sebezhetőségének feltérképezése során. A támadók gyakran előzetes információkat gyűjtenek a célpontjukról, hogy megtudják, milyen biztonsági intézkedések vannak bevezetve, milyen sebezhetőségek vannak jelen, és hogyan lehetne azokat kihasználni. A megfigyelés során a támadók különböző módszereket alkalmazhatnak, amelyek kategorizálhatók. Passzív megfigyelés esetén a megfigyelés arra összpontosít, hogy információt gyűjtsön anélkül, hogy feltétlenül észrevehetővé válna a célpont számára. Például az interneten kutathatnak a célpontra vonatkozó nyilvánosan elérhető információk után, vagy megfigyelhetik a célpontot a közösségi médiában vagy más nyilvános fórumokon. Az aktív megfigyelés keretében a támadók közvetlen interakcióban lépnek a célponttal, vagy annak az infrastruktúrájával. De általánosságban az azonosítási adatok (felhasználó név, jelszó) megszerzése is külön kategória.

Az információk gyűjtésével és a megfigyeléssel a támadók jobban megismerhetik a célpontot, azonosíthatják a potenciális sebezhetőségeket, és kialakíthatják a támadási stratégiát. Ezután a ciklus következő fázisba léphet, amely reális lépéseket eredményezhet a támadás végrehajtásához. Fontos megjegyezni, hogy a megfigyelés nem kizárólagosan a támadók részére áll rendelkezésre. A védelem és a biztonság terén dolgozók is gyakran alkalmazzák a megfigyelést a rendszerekben és hálózatokban egyaránt, hogy azonosítsák a lehetséges fenyegetéseket és megelőzzék a támadásokat (Meteňko, 2002b, pp. 48-50).

A védett személy megfigyelése – cél és motiváció

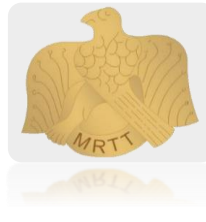
A védett személy megfigyelése olyan tevékenység, amelynek célja a védett személyek biztonságának és védelmének biztosítása. Ez a megfigyelés lehet fizikai megfigyelés, elektronikus megfigyelés, vagy a kettő kombinációja. A védett személyek megfigyelésének célja általában a veszélyek, fenyegetések, vagy bűncselekmények időben történő észlelése és megelőzése. Ez a tevékenység hozzájárulhat a személyes biztonság fenntartásához és a személyek védelméhez a lehetséges veszélyek ellen. A védett személy megfigyelése során alkalmazott módszerek és eszközök széles skálája létezik, amelyeket a konkrét helyzet és a biztonsági követelmények határoznak meg. Legfőbb célja egy konkrét, a védett személy elleni támadás előkészítése és végrehajtása szempontjából jelentős, várható esemény biztonsági szempontú megerősítése vagy dokumentálása. Az első fázisban megfigyelésre kerülhet egy konkrét célpont kiválasztása. Ebben a fázisban általános jellegű információgyűjtésre kerülhet sor. Ha a célpont meg van határozva, akkor az előkészítő fázisban általános információkra lesz igény. Ezek alapján a védelmi csoport hatékony intézkedéseket vezethet be a védett személy közvetlen környezetében. Ezeket a jeleket, indikátorokat kell a védelmi csoportnak meghatározni. Fontos és meghatározó tényező lesz ebben a ciklusban a környezet elemzése is. Ez magába foglalja a meghatározó tények és folyamatok elemzését a védett személy szempontjából releváns helyen és konkrét időszakban. Mindehhez szükséges egy elméleti koncepciót létrehozni, és feltenni a kérdést: mi az, ami a támadás végrehajtása szempontjából jelentős tényező? Ebben az esetben magát a megfigyelést nem folyamatos tevékenységként alkalmazzák, az vonatkozhat csak bizonyos időszakokra, résztvékenységekre is. Az ellenfigyelés elleni védekezés szempontjából meg kell határozni azokat a konkrét helyszíneket, vagy időszakokat, ahol és amikor a megfigyelést a legkisebb felfedezési kockázattal lehet megvalósítani. Ebben az esetben a támadók azt térképezik fel, hogy kivel tart kapcsolatot, vagy kivel és hol találkozik a védett személy. Támadási ciklus jellegéből és fázisából adódóan a támadást közvetlenül megelőzően egy elsődleges célpont megfigyelése is lehet prioritás. A támadás így nem egyenesen a védett személy ellen irányul, hanem akár a családtagok, vagy közeli munkatársak biztonságának veszélyeztetését is célozhatja. Az ilyen jellegű információgyűjtéssel összefüggő tevékenységet végző személyeknek, csoportoknak viszont

nagyon magas szintű kiképzésben kell részesülniük. Ha a figyelő csoport különböző képességű és tudású tagokból áll, akkor előbb vagy utóbb nyilvánvalóvá válnak az egyes elemek gyengeségei. Ez a tény pont a védelmi csoport előnyére szolgálhat, abban az esetben ha ezeket az indikátorokat tudja észlelni és gyorsan elemezni. Az észlelhető konkrét változások a környezetben, úgymint különböző jelenségek, események, valamint az egyének és csoportok viselkedése is indikátorként jelenhet meg. Ebben az esetben minden az általánostól eltérő, a helyzetbe nem illő változásra utaló jel, bizonyos veszélyt idézhet elő. A kérdés részletesebb kifejtésével kiinduló ponthoz juthatunk a jövőre vonatkozó intézkedések és eljárások kidolgozásához. Ehhez bizonyos feladatokat kell meghatározni: 1. A hatékony védelemhez szükséges feltételek megteremtése. 2. A védett személy megfigyelésére irányuló indikátorok megnevezése. 3. Minősített adatok és információk gyűjtése a megfigyelt személyről, objektumról, továbbá a megfigyelés idejéről és módjáról. 4. Az adatok értékelése alapján feltárni a gyakorlati hiányosságokat és potenciális kockázatot a védelem tényleges megvalósításában. 5. Ajánlások, eljárások és intézkedések módosításának meghatározása a személyek hatékony védelmének biztosítására. 6. Új módszertani eljárások bevezetése a személyvédelmi feladatok ellátására, valamint a védelmi csoport egyes tagjainak képzésére. (Tallo, Rak and Tureček, 2006, pp. 25-30).

A bűnözői ellenfigyelés felfedése, mint lehetőség a támadás megghiúsítására

A megfigyelés sikere, az ellenfigyelés kiszűrése a figyelő csoport egyes tagjainak kiválasztásától és a tagok együttműködésétől függ. Pontosan ezért elengedhetetlen a magas szintű kiképzésük. A figyelő csoport tagjai nem minden támadó és védekező jellegű fázisban azonosak. Itt is döntő szerepet játszik a létszám faktor. A tagok megfelelő kiválasztása az egyes figyelési szakaszokhoz, valamint a tervezett konkrét feladatokhoz és helyzetekhez egyaránt illeszkedhet. A kellő kreativitás és a természetes viselkedés képessége az egyes tagok nagy erőssége. A figyelő csoport tagjai bevetésére használni lehet előre elkészített műveleti terveket, ahol konkrét megfigyelőket választanak egy-egy bizonyos feladatra. A védelmi csoportnak különös figyelmet kell fordítani a közelben mozgó emberek viselkedésére. A megfigyelés sikeressége nagy részben a megfigyelő csoport tagjainak létszámától függ. Kisebb megfigyelő csoportnál nagyobb a dekonspiráció veszélye. Nagyon fontos tényező a technikai

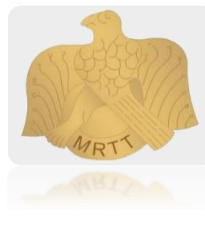

támogatás. Megfelelő gépjármű, adóvevő készülék, ruhatár nélkül csak nehezen lehet kivitelezni egy megfigyelési feladatot. Ebben az esetben a technikai készülékeknek is speciális kivitelezésük van. Ezeken keresztül az információ átadása is bizonyos protokollt tartalmazhat (Šváb, 1995, pp. 5-8).

Figyelmetlenség, tapasztalatlanság, alacsony szintű kiképzés és ezek kombinációja, mint a hatékony megfigyelést gátló tényezők

Minden figyelő csoport egy bizonyos célt akar elérni. Első fázisban általános információk gyűjtésére irányul a tevékenységük. Illetve lehet olyan információk és információs jellegű adatok gyűjtéséről is szó, mint például a napi rutin, indulási és érkezési időpontok, időintervallumok, rendszeres látogatások, járőrözés, személyek mozgási módjai, szokásai. Az információk összegyűjtése után azok elemzésre kerülnek, és meghatározzák a cselekvés menetét. A folyamatot egy időre meg is szüntethetik. Releváns információk összegyűjtéséhez elegendő idő szükséges. A védelmet biztosító csoportnak figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a védett személy napi védelmi rezsimjét valaki megfigyelheti. Minél kisebb egy figyelő csoport, annál kevesebb feladatot tud ellátni. Ha ugyanazt az embert a nap folyamán több helyszínen észlelik, az valószínűleg nem csak a véletlen műve. A védelmi csoport minden egyes tagjára jellemző ez a kételkedő hozzáállás. Ugyanazon személy ismételt megjelenése, a ruházatváltás, a járművek váltakozása ez mind a megfigyelés tárgya lehet. A személyvédelmet biztosító csoportnak figyelembe kell vennie ezeket a körülményeket. A példalózó jelleggel említett tényezők a védett személy megfigyelésének észlelésére szolgáló indikátorokként szolgálhatnak. A kisebb létszámmal dolgozó figyelő csoport felfedésére irányuló indikátorok jobban észrevehetőek a konkrét folyamatok térbeli és időbeli kontextusában. A támadó csoport taktikai, vagy technikai hibát követhet el a megfigyelés folyamán. Ez a hiba észlelhető, mint konkrét indikátor a térben, ahol a védett személy tartózkodik vagy mozog.

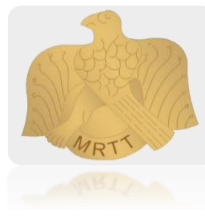
Minden megfigyelés sajátos jelleget hordoz magában. Az információ relevanciája fontos tényező ebben a folyamatban. Ha viszont a védelmi csoport elegendő indikátorhoz jutott arról, hogy a folyamatban lévő megfigyelés a védett személy ellen irányul, akkor elhárító jellegű viselkedést vehet be a védelmi csoport. A megfigyelés olyan útvonalakon és időintervallumokban történhet, amelyek a támadási ciklus érdeke szempontyából relevánsak.

Védelmi szempontból fontos, hogy a megfigyelő járműveken, a ruházaton, a személyek mozgásán és a térben zajló eseményeken lévő markáns jeleket, változásokat felismerjék és dokumentálják. A személyes megfigyelések elhárítása és felfedése jelentős hatással lehet a védelem biztosítására. Az elhárítás és a felfedés célja az, hogy megakadályozzák vagy feltárják az illetéktelen vagy káros tevékenységeket, valamint megvédjék az emberek jogait és személyes biztonságát. Az ilyen intézkedések hozzájárulhatnak a megelőzéshez. A személyes megfigyelések elhárítása lehetővé teszi, hogy a lehetséges támadók vagy veszélyforrások ne legyenek képesek figyelni, megtervezni vagy végrehajtani a káros tevékenységeiket. Ez megelőző hatást eredményezhet, és csökkentheti a biztonsági fenyegetések kockázatát.

A bűnözői ellenfigyelés felderítéséhez vezető körülmények

A megfigyelés első fázisa nagyon fontos, mivel itt a bűnözői ellenfigyelés kiindulópontjáról van szó. Egy előre megtervezett folyamat kezdetére egy konkrét időpontot kell meghatározni, ahol a megfigyelt személy kezdi a napi rutinját. Pont ezekre a kiindulási pontokra, helyekre kell fókuszálni a védelmi csoportnak. A megfigyelés megkezdésének legnagyobb valószínűsége azon alapul, hogy a megfigyelt személy milyen rendszerességgel és időben tartózkodik egy adott helyen, vagy területen. A megfigyelés észlelésének legnagyobb lehetősége éppen ezért a kiindulási helyen lehetséges. Egyben meghatározza azt a helyet is, ahonnan a megfigyelést célszerű végrehajtani. Továbbá annak részleteire is információkkal szolgálhat, azaz, hogy melyek a megfigyelés lehetőségei, hogyan és hol lehet elkezdni, és milyen a módszer (gyalogos megfigyelés, járműből, kamerarendszerek vagy drón segítségével, illetve egyéb technikai eszközzel) választása indokol. A védelmi csoport pedig a lehetséges elfogási pontokra összpontosít. Elemzi a személyek és járművek mozgását a kiemelt pontokon, helyeken vagy adott útvonalon. A rendelkezésre álló információk alapján határozza meg a védelmi csoport és a biztonsági protokollt, folyamatot az útvonalon való mozgás során. Ezek alapján a védelmi csoport megváltoztatja az intézkedéseket, ha az operatív szituáció elemzése után, felbukkan konkrét veszélyhelyzetre irányuló jelzés. Lehetséges intézkedések például az útvonal változtatás, alternatív útvonalak tervezése. Járművek változtatása akár típus, akár szín alapján. A jármű mozgatása a kísért védett személlyel, vagy védett személy nélkül. Útvonalon

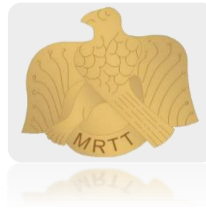
előre elhelyezett járművek kihasználása (erre ideális hely a parkoló, vagy garázs). Előre előkészített helyzetek az útvonal történő rejtett mozgáshoz, álcázáshoz.

Összegzés

Miért pont a megfigyelés, és a megfigyelés elleni védelem egy méltó téma az akadémiai diskurzushoz? Ez a téma már több ideje foglalkoztat és konkrét szituációban is találkoztam vele a munkám során. Nagyon sok kérdés merülhet fel ezzel kapcsolatban, amelyek - az adatok szenzitív jellegénél fogva - közvetlenül nem publikálhatók, de az általános biztonság témakörében mégis figyelemre méltók. A védett személyek megfigyelésével kapcsolatos összes lehetséges szituációra nincs felkészülve és kiképezve egy konkrét védelmi csapat sem. A bűnözői ellenfigyelés, megfigyelés elleni védelemhez szükséges ismeretek létét csak a kiképzés és a valós védelmi szituációk kivitelezésénél lehet tapasztalni. Ehhez szükséges módszertani eljárásokat bevezetni már a kiképzés folyamán. Itt a legfontosabb a megfigyelés mechanizmusának egyes tényezőit helyesen és egyértelműen megfogalmazni, majd bevezetni a képzés tematikájába. Ebből érthető a törekvésem, hogy gyakorlatban elérhető eredmények alapján bemutathassam a módszer működését. Végül itt a védett személyek nemkívánatos megfigyelésének, bűnözői ellenfigyelésének folyamata az, ami az érdeklődési kör középpontjába kerül. A munkám során elsődleges forrásokat tártam fel, ahol a szlovák és cseh és magyar dokumentumokat találtam. Itt sem tudtam megfelelő mértékben hozzá jutni a releváns dokumentumokhoz. A célom ennek ellenére mégis az, hogy egy szakmai vitát tudjunk kezdeményezni a témáról és annak biztonsági jelentőségéről.

Irodalomjegyzék

1. Machiavelli, N., (2011): Vojenské umenie, Thetis, Martin.
2. Mesároš, M., Kelemen, M., Križovský, S., (2011): Ochrana osôb a majetku, teória a prax, Akadémia Policajného zboru, Bratislava.
3. Meteňko, J., (2002a): Sledovanie I., Akadémia Policajného zboru, Bratislava.
4. Meteňko, J., (2002b): Sledovanie v bezpečnostných činnostiach, Akadémia Policajného zboru, Bratislava.
5. Nyeste, P. (2016): Speciális nyomozási tevékenységek az Európai Unió egyes tagállamaiban, Belügyi Szemle, Budapest, 2016/3.

6. Nyeste, P.-Szendrei, F. (2019): Nemzetbiztonsági Szemle 7/2.
7. Šváb, Z., (1995): Technická ochrana osôb, Policejní akademie, Praha.
8. Tallo, A., Rak, R., Tureček, J., (2006): Moderné technológie ochrany osôb a majetku, Akadémia policajného zboru, Bratislava.